

Nr 245.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1924.
Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1924.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om samhällets barnavård m. m., i vad nämnda proposition avser nedan närmare angivna lagförslag, dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förmynderskap m. m., i vad denna proposition innefattar förslag till lag angående ändrad lydelse av 77 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården, dels ock i förstnämnda ämne väckta motioner.

(Andra lagutskottets utlåtande nr 27).

Till Konungen.

Genom två särskilda, den 19 mars och den 22 februari 1924 dagtecknade propositioner, nr 150 och nr 53, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionerna bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga, bland andra, följande vid propositionerna fogade lagförslag, nämligen

genom förstnämnda proposition förslag till

1) lag om samhällets barnavård,
2) lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1918 om fattigvården, och

3) lag om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling, samt

genom sistnämnda proposition

förslag till lag angående ändrad lydelse av 77 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården.

I samband med berörda propositioner har riksdagen till behandling förehaft nio i anledning av propositionen nr 150 väckta motioner.

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 14 saml. Nr 245.

Med överlämnande av andra lagutskottets i ärendet avgivna utlåtande, nr 27, ävensom av utdrag av riksdagens kamrars protokoll för den 28 maj 1924 nr 569 och 527 — vilka protokollsutdrag utvisa, att kamrarna sammanstående beslutat ett tillägg till den i utskottets utlåtande innefattade motiveringen i vad angår 24 § i den här nedan under 1:o) upptagna lagen — får riksdagen

A.) förklara, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, men att riksdagen för sin del antagit följande

1:o) **LAG** om samhällets barnavård.

Häri genom förordnas som följer:

1 KAP.

Om barnavårdsnämnd.

Verksamhetsområde och uppgifter.

1 §.

Varje kommun har att i enlighet med bestämmelserna i denna lag ordna sin barnavård. I varje kommun skall finnas en barnavårdsnämnd.

Hava två eller flera kommuner, enligt vad i lagen om fattigvården sägs, förenat sig att tillsammans utgöra ett fattigvårdssamhälle, skola de även gemensamt handhava sin barnavård. I sådant fall skola de anses såsom en kommun i fråga om vad till barnavården hörer samt hava gemensam barnavårdsnämnd; och skola i övrigt de i 7 § 2 mom. i lagen om fattigvården meddelade bestämmelser äga motsvarande tillämpning.

2 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden har att med uppmärksamhet följa de inom kommunen rådande förhållandena i avseende å barns vård och uppfostran samt noggrant tillse, att barn, vilka vistas inom kommunen och äro i den belägenhet, att det enligt denna lag ankommer på nämnden att ingripa, bliva föremål för dess åtgärder.

Särskilt åligger det nämnden

att, i fall, som avses i 22 §, taga befattning med misshandlade, vanvårdade eller för annan fara till liv eller hälsa utsatta barn samt barn, som äro vanartade eller i fara att bliva vanartade,

att, på sätt i 29 § stadgas, omhändertaga nödställda, sjuka och värlösa barn, samt

att enligt bestämmelserna i 7 kap. öva kontroll över fosterbarnsvården.

Jämväl i övrigt har nämnden att ombesörja alla de angelägenheter i avseende å kommunens barnavård, vilka äro att hänföra till förvaltning och verkställighet. I sådant hänseende åligger det nämnden, bland annat,

att förvalta de till kommunens barnavård anslagna eller eljest hörande medel, därför avsedda fastigheter och annan egendom;

att varje år avlämna utgifts- och inkomstförslag för barnavården under det nästföljande året, föra fullständiga räkenskaper över de medel, nämnden har om händer, samt lämna redovisning för sin förvaltning, allt i överensstämmelse med kommunallagarna;

att jämlikt föreskrifter, som Konungen låter utfärda, föra förteckning över de barn, vilka äro föremål för nämndens verksamhet, samt avgiva statistisk redogörelse angående barnavården;

att i ärenden, som röra barnavården, själv eller genom ombud företräda kommunen och bevaka dess rätt; samt

att hos kommunen göra framställningar rörande de på dess beslut ankommande åtgärder, som nämnden finner böra vidtagas för barnavårdens ändamålsenliga ordnande och handhavande.

2 mom. Barnavårdsnämnden bör verka för förbättrad barn- och ungdomsvård och i sådant syfte, i den mån förhållandena därtill föranleda, söka främja tillkomsten och utvecklingen av barnhem och anstalter till stöd för hemuppföstran ävensom andra åtgärder till barns och ungdoms välfärd.

3 mom. Om vissa på barnavårdsnämnden ankommande åtgärder är stadgat i lagarna om äktenskaplig börd, om barn i äktenskap, om adoption, om barn utom äktenskap, om förbud för vissa underhållsskyldiga att avflytta från riket samt om förmynderskap ävensom i 14 kap. 45 § strafflagen och i lagen innefattande bestämmelser om förfarandet i brottmål rörande vissa minderåriga.

Sammansättning och tjänstgöringstid.

3 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden utgöres av

- a) en ledamot av kommunens fattigvårdsstyrelse;
- b) en i församlingstjänst inom kommunen anställd ordinarie präst;
- c) en vid kommunens folkskolor eller fortsättningsskolor anställd lärare eller lärarinna eller för kommunen anställd särskild folkskolinspektör;
- d) minst två andra för nit och intresse för barn- och ungdomsvård kända män eller kvinnor; samt

e) i kommun, som avses i 2 mom., en läkare.

De i a), b), c) och d) omnämnda ledamöterna väljas av kommunen; dock skola i kommun, där allenast en sådan präst, som i b) sägs, och allenast en sådan representant för skolväsendet, varom i c) förmäles, finnas att för uppdraget tillgå, dessa eller deras ställföreträdare utan val vara ledamöter i nämnden.

Minst en av ledamöterna skall vara kvinna. Där så lämpligen kan ske, bör juridisk sakkunskap vara företrädd inom nämnden.

2 mom. I stad är stadsläkare, om sådan finnes, eller annan, av staden därtill utsedd, i staden bosatt läkare ledamot i barnavårdsnämnden.

I landskommun, där provinsial-, extra provinsial-, köpings- eller municipalläkare är bosatt, är denne ledamot i nämnden. Äro flera sådana läkare bosatta inom kommunen, bestämmer länsstyrelsen efter anmälan från kommunalstyrelsen, vilken av dem, som skall vara ledamot.

4 §.

Provinsial- och extra provinsialläkare äga att vara tillstådes vid sammanträden med barnavårdsnämnderna inom deras distrikt, även då de ej äro ledamöter i nämnderna, med rätt att deltaga i överläggningarna men ej i besluten samt att, där de så begära, få sin mening antecknad till protokollet.

5 §.

Till suppleanter för de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. a) b) och c), utser kommunen *dels* en ledamot eller suppleant i kommunens fattigvårdsstyrelse, *dels ock, där så kan ske, en sådan präst, som i nämnda mom. b) sägs, och en sådan representant för skolväsendet, som i samma mom. c) omförmäles; dock skola i kommun, där allenast en dylik präst och en dylik representant för skolväsendet finnas att för uppdraget tillgå, dessa utan val vara suppleanter i nämnden.*

För de i 3 § 1 mom. d) omförmälda ledamöterna utser kommunen, om dessa ledamöter äro två till antalet, två suppleanter och eljest suppleanter till minst ledamöternas halva antal eller, om deras antal ej är jämnt, till minst det antal, som är närmast över hälften.

Minst en av suppleanterna skall vara kvinna.

Har i stad annan läkare än stadsläkare blivit jämlikt 3 § 2 mom. utsedd till ledamot av nämnden, skall staden till suppleant för honom utse annan läkare.

6 §.

1 mom. De i 3 § 1 mom. d) omförmälda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem utses bland inom kommunen bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugufem år.

Ledamot eller suppleant kan ej vara

- a) den som icke råder över sig och sitt gods;
- b) den som är förklarad ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller den som är ställd under framtiden för brott, vilket medför nämnda påföljd;

- c) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

Hustru vare ej, på den grund, att äldre giftermålsbalken är tillämplig i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

Med hänsyn till ämbets- eller tjänstemannaställning må landshövding, landssekreterare, landskamrerare, länsassessor eller landsfogde icke vara ledamot eller suppleant i barnavårdsnämnd; ej heller landsfiskal i barnavårdsnämnd inom sitt distrikt. Av kommunen avlönad tjänsteman, som i och för sin befattning är redovisningsskyldig inför barnavårdsnämnden, må icke vara ledamot eller suppleant i samma nämnd.

Beträffande rätt för de valda ledamöterna och deras suppleanter att avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant i barnavårdsnämnd gäller

å landet vald om ledamot eller suppleant i kommunalnämnd och i stad vald om stadsfullmäktig är i kommunallagarna stadgat; dock att *den, som jämlikt 3 § 1 mom. b) eller c) valts till ledamot, samt suppleant för honom äga avsäga sig uppdraget endast då de uppgiva hinder, som av kommunen godkännes, samt att kvinna icke äger tillgodonjuta den henne enligt kommunallagarna tillkommande särskilda avsägelseätt.*

2 mom. De av kommunen utsedda ledamöter i barnavårdsnämnden och suppleanter för dem väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett; dock att *ledamot, som avses i 3 § 1 mom. a) och suppleant för honom, icke utses för längre tid än till utgången av den för dem bestämda tjänstgöringstid i kommunens fattigvårdsstyrelse.*

I kommun, där val sker första gången, skall halva antalet av de ledamöter, som avses i 3 § 1 mom. d) och halva antalet suppleanter för dem eller, om antalet icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utses för allenast två år, och böra dessa ledamöter och suppleanter samt de, vilka skola kvarstå i fyra år, utses genom särskilda val.

Särskilt val för kortare tid än fyra år av ledamöter, som i nästföregående stycke avses, och suppleanter för dem må ock, efter kommunens beslut, ske, där sådant i anledning av beslutad ökning av antalet ledamöter eller suppleanter varder nödigt, på det att hälften av hela antalet ifrågavarande ledamöter och suppleanter, eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast över eller under hälften, må kunna utses vartannat år.

Avgår av kommunen vald ordinarie ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstid, anställles fyllnadsval. Den sålunda valde tjänstgör under den tid, som för den avgångne återstått.

7 §.

Mindre kommun må, där så med hänsyn till förhållandena prövas lämpligen kunna ske, av Konungen för viss tid eller tills vidare befrias från skyldigheten att hava särskild barnavårdsnämnd. I sådant fall skall barnavårdsnämnden utgöras av fattigvårdsstyrelsen, förstärkt med

a) *en i församlingstjänst inom kommunen anställd ordinarie präst samt*

b) *en vid kommunens folkskolor eller fortsättningskolor anställd lärare eller lärarinna.*

De i a) och b) omförmälda ledamöterna väljas av kommunen; dock skola i kommun, där allenast en sådan präst, som i a) sägs, och allenast en sådan lärare eller lärarinna, varom i b) förmäles, finnas att för uppdraget tillgå, dessa eller deras ställföreträdare utan val vara ledamöter i nämnden.

Till suppleanter för de ledamöter, som avses i a) och b), utser kommunen, där så kan ske, en sådan präst, som i a) sägs, och en sådan lärare eller lärarinna, som i b) omförmäles; dock skola i kommun, där allenast en dylik präst och en dylik lärare eller lärarinna finnas att för uppdraget tillgå, dessa utan val vara suppleanter i nämnden.

Beträffande rätt för de jämlikt a) och b) valda ledamöterna och deras suppleanter att avsäga sig uppdrag att vara ledamot eller suppleant samt beträffande deras tjänstgöringstid och avgång skola bestämmelserna i 6 § äga motsvarande tillämpning.

8 §.

1 mom. Kommun, där särskild barnavårdsnämnd finnes, utser bland nämndens ledamöter ordförande och vice ordförande att tjänstgöra för den tid, de äro valda till ledamöter, *eller, beträffande den, som utan val är ledamot av nämnden, för en tid av fyra år.*

Uppgift å den persons namn och bostad, som valts till ordförande, skall ofördröjligen insändas till länsstyrelsen, som låter meddela underrättelse därom i länskungörelserna.

Äro både ordföranden och vice ordföranden frånvarande från nämndens sammanträde, utser nämnden inom sig ordförande för tillfället.

Nämnden utser inom sig för varje år en kassaförvaltare, därest ej kommunens förvaltning ordnats på ett sätt, som gör sådan kassaförvaltare obehöfelig.

2 mom. Kommun, där barnavårdsnämnden har den sammansättning, som i 7 § sägs, utser en av nämndens ledamöter med särskild insikt i och intresse för barnavårds- och uppfostringsfrågor att för den tid han är vald till ledamot *eller, beträffande den, som utan val är ledamot av nämnden, för en tid av fyra år, vara föredragande i de ärenden, som ankomma på nämndens prövning.*

Tid för sammanträde, beslutförhet m. m.

9 §.

1 mom. Ordinarie sammanträden *böra* hållas av barnavårdsnämnden i mån av behov och på regelbundet återkommande tider. Tid och ställe för dessa sammanträden *böra* av nämnden till allmänhetens kännedom kungöras.

Extra sammanträde hålles, då ordföranden finner sådant nödigt eller minst halva antalet av nämndens ledamöter gör framställning därom. Sammanträde hålles ock på begäran av läkare, som jämlikt 3 § 2 mom. är ledamot av nämnden *eller jämlikt 4 § är berättigad att deltaga i dess förhandlingar.* Kallelse till extra sammanträde meddelas på sätt nämnden beslutar.

2 mom. Ärende må icke hos barnavårdsnämnden till avgörande företagas, såvida ej flera ledamöter än hälften av hela antalet äro tillstädes.

För beslut angående barns omhändertagande för skyddsuppfostran, varom i 24 och 47 §§ sägs, erfordras, att *flera än hälften av de i beslutet deltagande ledamöterna, dock minst tre,* äro ense om beslutet.

3 mom. Omröstning till beslut sker öppet, och tillkommer varje röstande en röst. Vid lika röstetal gäller den mening, ordföranden biträder.

Val skall, där så äskas, förrättas med slutna sedlar, och skiljer lotten mellan lika röstetal.

4 mom. Rörande påföljd för uteblivande från sammanträde gäller vad i kommunallagarna är stadgat om ledamot och suppleant i kommunalnämnd eller om stadsfullmäktig.

10 §.

Vid barnavårdsnämndens sammanträden skall föras protokoll, upptagande nämndens beslut och skälen därför.

Protokollet skall justeras antingen genast eller sist vid nämndens nästa sammanträde; dock kan nämnden särskilt för varje gång uppdraga åt två eller flera av sina ledamöter att jämte ordföranden verkställa justeringen.

Ordförandens uppgifter m. m.

11 §.

Ordföranden i barnavårdsnämnden tillkommer:

att befordra nämndens beslut till verkställighet och för sådant ändamål å nämndens vägnar ingå avtal;

att föra eller låta föra protokoll vid nämndens sammanträden;

att vårda nämndens handlingar och ansvara för räkenskapernas ordentliga förande;

att med laga verkan mottaga stämningar och andra meddelanden, som skola delgivas nämnden; samt

att ombesörja all skriftväxling för nämnden och själv eller genom ombud inför domstolar och andra myndigheter företräda nämnden och föra dess talan.

12 §.

Kommunen äger rätt besluta om ersättning åt barnavårdsnämndens ordförande och övriga ledamöter; och skall därvid i tillämpliga delar lända till efter rättelse vad om kommunens rätt att bestämma ersättning åt ordförande och ledamöter i styrelser och nämnder samt om underställning av sådant beslut i kommunallagarna finnes stadgat.

Revision m. m.

13 §.

I fråga om granskning av barnavårdsnämndens räkenskaper och förvaltning gäller vad i kommunallagarna finnes stadgat.

En var ledamot av barnavårdsnämnden ansvarar gemensamt med de övriga för de medel, som nämnden haft under sin förvaltning, ävensom för de säkerhetshandlingar, mot vilkas antaglighet han icke gjort anmärkning till protokollet. Denna ansvarighet fortfar, till dess förvaltningen blivit godkänd av kommunen eller, om klander anställs, av vederbörlig domstol eller ock till dess natt och år efter räkenskapernas avlämnande förflutit, utan att klander blivit i laga ordning anställt.

Verksamhetens bedrivande.

14 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden bör, där *omfattningen av dess verksamhet därtill giver anledning*, indela kommunen i kretsar, var och en stående under närmaste uppsikt av ett kretsombud, vartill må utses ledamot i nämnden eller annan lämplig person. I stället för eller jämte kretsindelning, som nyss är sagd, må nämnden vidtaga annan, efter kommunens särskilda förhållanden lämpad fördelning av arbetet.

2 mom. Jämväl för annat ändamål än i 1 mom. sägs må barnavårdsnämnden till sitt biträde kalla därtill skickade män och kvinnor. *Till sådant biträde må ock anlitas härför lämpad förening eller stiftelse.*

Barnavårdsnämnden må, där kommunen sådant medgivit, uppdraga åt särskild styrelse eller ock åt förening eller stiftelse att förvalta anstalt eller ombesörja barns utackordering eller handhava viss annan barnavårdsnämndens angelägenhet.

3 mom. Kommunen äger, där så anses nödigt, att i fråga om skyldighet för inom kommunen bosatta personer att mottaga uppdrag, som i denna § sägs, och om tjänstgöringstid meddela bestämmelser, vilka dock ej må göras strängare än de, som gälla för ledamotskap i barnavårdsnämnden.

15 §.

Kommunen äger, där så anses nödigt, besluta, att särskilda tjänstemän må av barnavårdsnämnden anställas för att utföra något eller några av de göromål, som åligga ordföranden, eller att i andra avseenden biträda vid barnavårdens handhavande.

16 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden bör låta sig angeläget vara att uppehålla samarbete med myndigheter och institutioner, föreningar och andra, vilkas verksamhet berör barnavården. Särskilt böra barnavårdsnämnderna i olika kommuner bistå varandra.

2 mom. I kommun, där särskild barnavårdsnämnd är tillsatt, böra, i den mån så provas påkallat, representanter för barnavårdsnämnden och fattigvårdsstyrelsen eller dessa myndigheter i deras helhet sammankomma för rådplägning om angelägenheter, som beröra bådas verksamhet.

Föreligger i ärende, som är föremål för barnavårdsnämndens behandling, skäl till antagande, att förefintligt missförhållande lämpligen bör avhjälpas genom understöd från fattigvårdsstyrelsen, eller utgår redan sådant understöd, bör barnavårdsnämnden skyndsamt genom den ledamot, som är ledamot jämväl i fattigvårdsstyrelsen, inhämta dess uppfattning i ärendet. Av nämnden införskaffad utredning bör därvid tillhandahållas styrelsen jämte förslag till de åtgärder, vilka nämnden finner lämpligen böra vidtagas. Råda olika meningar mellan nämnden och styrelsen, bör ärendet överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den gemensamma ledamoten samt ytterligare en ledamot av barnavårdsnämnden, vald av denna för ett år i sänder, och en ledamot av fattigvårdsstyrelsen, utsedd av styrelsen för enahanda tid. Tremannanämnden har att skyndsamt avgöra, huruvida barnavårdsnämnden eller fattigvårdsstyrelsen skall taga befattning med ärendet. Finner barnavårdsnämnden tremannanämndens avgörande icke kunna utan våda avvaktas, må barnavårdsnämnden tills vidare vidtaga lämplig åtgärd.

Anmälan och undersökning.

17 §.

Vill någon i fall, då enligt denna lag barnavårdsnämnden har att ingripa, påkalla dess åtgärd, har han att göra anmälan därom hos nämnden eller dess ordförande eller annan ledamot av nämnden eller den, som nämnden kan hava utsett att mottaga sådan anmälan. Har anmälan gjorts hos annan än nämnden eller dess ordförande, vare den, som mottagit anmälan, skyldig att ofördröjligen fortskaffa densamma till nämnden eller ordföranden.

Kommunal myndighet, befattningshavare i statens, landstingets eller kommunens tjänst så ock i dylik tjänst ej anställd läkare eller barnmorska hava att, då de i sin verksamhet erhållit kännedom om förhållanden, som böra föranleda nämndens ingripande, ofördröjligen göra anmälan därom.

18 §.

Har hos barnavårdsnämnden gjorts anmälan, som i 17 § sägs, eller har nämnden eller dess ordförande eljest fått kännedom om fall, då nämndens ingripande synes påkallat, skall ordföranden för ärendets beredande oförtövat söka inhämta noggrann kännedom om barnets levnadsförhållanden och andra på fallets bedömande inverkan omständigheter. Finnes kretsombud eller föredragande, som omförmäles i 8 § 2 mom., bör utredning verkställas av kretsombudet eller föredraganden. Kretsombud bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet.

Därest anmälan gjorts beträffande barn, som besöker eller besökt skola, bör införskaffas upplysning om dess förhållande därstädes. Lärare eller lärarinna, av vilken barnet senast åtnjutit undervisning, bör kallas till deltagande i nämndens överläggning rörande barnet; möter hinder för personlig inställelse, bör läraren eller lärarinnan avgiva skriftligt yttrande till nämnden. För *kommunen* anställd särskild folkskolinspektör bör, om han ej är ledamot i nämnden, beredas tillfälle att delta i överläggningen.

Förekommer anledning antaga, att barns vanart eller annat missförhållande rörande barn är beroende på eller förenat med sjukdom eller andlig eller kroppslig svaghet, skall läkares yttrande inhämtas.

Tillhör barn, som i denna § avses, församling av främmande trosbekännare, och är denna församlings föreståndare bosatt inom kommunen, skall tillfälle beredas honom att yttra sig i ärendet.

Undantag från bestämmelserna i detta kapitel.

19 §.

För Stockholms stad skola bestämmelserna i detta kapitel lända till efter rättelse allenast i den mån icke Konungen genom särskilt utfärdade föreskrifter annorlunda förordnar.

För andra större kommuner, varest handhavandet av de ärenden, som avses i denna lag, anses böra lämpligen ordnas på annat sätt än i detta kapitel sägs, äger Konungen medgiva undantag från vad däri blivit stadgat.

2 KAP.

Om uppsikt över samhällets barnavård.

20 §.

Länsstyrelserna hava att var för sitt län vaka över att den barnavårdsverksamhet, varom i denna lag förmäles, ändamålsenligt ordnas och handhaves, så att de barn, vilka äro i behov därav, bliva föremål för de åtgärder, som av omständigheterna påkallas.

I allt vad som rör länsstyrelsernas befattning med kommunernas barnavård skola länsstyrelserna hava biträde av barnavårdskonsulenter, vilka jämväl skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande barnavården. Dylig befattning *skall* innehavas av fattigvårdskonsulent, varom förmäles i lagen om fattigvården. Konungen utfärdar instruktion för *fattigvårdskonsulenterna i deras egenskap av jämväl barnavårdskonsulenter*.

Där så prövas påkallat, må länsstyrelse förordna vederbörande tjänsteläkare att verkställa undersökning rörande missförhållande i avseende å barns vård.

21 §.

Jämte det övervakande av samhällets barnavård, som enligt 20 § åligger länsstyrelserna, ankommer det på *statens inspektör* för fattigvård och barnavård att verka för barnavårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling. I fråga om *inspektörens* verksamhet i nämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

Angående tillsyn över verksamheten vid de i 5 kap. omförmälda skyddshem förordnar Konungen.

3 KAP.

Om barns omhändertagande och barnavårdsnämndens därmed sammanhängande verksamhet.

Omhändertagande för skyddsuppfostran och vissa förebyggande åtgärder.

22 §.

Barnavårdsnämnden har att i enlighet med 23—25 §§ vidtaga åtgärder beträffande

a) barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till liv eller hälsa;

b) barn i sagda ålder, som på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att fostra barnet är i fara att bliva vanartat; samt

c) barn under aderton år, som befinnes vara så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder krävas för dess tillrättförande.

23 §.

1 mom. Finner barnavårdsnämnden sådant förhållande föreligga, som i 22 § sägs, må nämnden, i den mån omständigheterna därtill föranleda, vidtaga en eller flera av följande åtgärder, nämligen

a) tilldela föräldrarna, antingen inför nämnden eller genom särskilt utsett ombud, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina plikter mot barnet samt erinra dem om de påföljder, vilka, där rättelse ej vinnes, kunna inträda enligt denna lag;

b) giva vanartat barn en allvarlig varning och, där så anses lämpligt, erinra det om de påföljder, vilka nys nämnts;

c) då fråga är om vanartad gosse under femton år eller vanartad flicka under tolv år och övriga i denna paragraf omförmälda åtgärder icke kunna antagas hava åsyftad verkan samt det anses gagneligt med hänsyn till vad om barnet blivit upplyst, föreskriva, att barnet skall genom någon av nämndens ledamöter eller annan av nämnden utsedd lämplig person tilldelas åga; och

d) föreskriva anlitande av lämplig, till stöd för hemuppfostran inrättad anstalt eller ock barnets hållande till av nämnden bestämd, lämplig sysselsättning.

2 mom. Har barnavårdsnämnden beslutit åtgärd, som i 1 mom. omförmäles, bör nämnden uppdraga åt någon av sina ledamöter, åt biträde eller tjänsteman hos nämnden eller annan lämplig person eller åt förening eller stiftelse att med särskild uppmärksamhet följa barnets levnadsförhållanden och övervaka dess uppförande samt lämna råd och bistånd vid dess uppfostran. Om övervakning, som här sägs, må nämnden förordna även utan att åtgärd vidtagits enligt 1 mom.

24 §.

1 mom. Prövar barnavårdsnämnden de i 23 § anvisade åtgärderna vara gagnlösa, eller hava sådana åtgärder vidtagits utan att rättelse vunnits, bör nämnden omhändertaga barnet för beredande åt detsamma av en efter dess egenskaper och utveckling lämpad behandling (*skyddsuppfostran*) enligt i 4 kap. meddelade bestämmelser.

2 mom. Innan barnavårdsnämnden beslutar barns omhändertagande för skyddsuppfostran, skall tillfälle beredas dess föräldrar, såvida de vistas på känd ort inom riket, samt barnet, därest det fyllt femton år, att muntligen eller skriftligen yttra sig i ärendet.

Där så prövas nödigt, må nämnden kalla föräldrarna och barnet att personligen inställa sig för att höras inför nämnden eller särskilt utsett ombud. Vistas föräldrarna på annan ort, må förhör utsättas att åga rum inför ombud därstädes.

25 §.

1 mom. Beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran skall, så snart ske kan, skriftligen delgivas föräldrarna. Därvid skall tillika skriftlig förklaring avfordras dem, huruvida de samtycka till beslutets verkställande.

Behörigt delgivningsbevis och förklaring skola förvaras bland nämndens handlingar samt vid dess nästa sammanträde föredragas och i protokollet antecknas.

2 mom. Lämna föräldrarna icke sådant samtycke, som i 1 mom. sägs, eller kunna de icke anträffas, skall nämnden, med redogörelse för vad i ärendet förekommit, så snart ske kan och senast tre veckor efter beslutets fattande underställa detsamma länsstyrelsens prövning.

3 mom. Finner barnavårdsnämnden verkställighet av dess beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran icke kunna utan våda uppskjutas, äger nämnden, ändock att föräldrarnas samtycke ej givits, förordna, att beslutet genast skall bringas till verkställighet.

26 §.

1 mom. Har underställning jämlikt 25 § ägt rum, gäller om föräldrarnas rätt att yttra sig samt deras och barnets hörande inför länsstyrelsen i motsvarande tillämpning vad i 24 § 2 mom. är stadgat.

Barnavårdsnämnden bör kallas att genom därtill utsedd person närvara vid förhör inför länsstyrelsen, där sådant äger rum. Om föräldrarnas eller barnets vid förhör eller skriftligen avgivna yttrande föranleder därtill, bör tillfälle beredas nämnden att bemöta detsamma, innan ärendet avgöres. Yttrande bör i ärendet inhämtas från vederbörande barnavårdskonsulent.

2 mom. Framställes begäran därom, att någon skall angående uppgivna omständigheter vid domstol höras såsom vittne eller upplysningsvis, och är förhöret icke uppenbarligen onödigt, eller finner länsstyrelsen, utan att sådan begäran framstälts, anledning föreligga till anställande av förhör, äger länsstyrelsen förordna om sådant vid underrätt, som länsstyrelsen bestämmer; och skola de, vilka böra närvara vid förhöret, på framställning av länsstyrelsen genom rättens ordförande inkallas.

3 mom. Finner länsstyrelsen sig icke kunna fastställa barnavårdsnämndens beslut om barnets omhändertagande för skyddsuppfostran, må länsstyrelsen, då omständigheterna därtill föranleda, föreskriva, att barnavårdsnämnden skall vidtaga sådan åtgärd, som avses i 23 §.

4 mom. Länsstyrelsens beslut skall så snart ske kan genom länsstyrelsens försorg skriftligen mot bevis delgivas föräldrarna. Beslutet skall ock ofördröjligen tillställas barnavårdsnämnden.

27 §.

Barnavårdsnämnds beslut om barns omhändertagande för skyddsuppfostran må ej bringas till verkställighet, då fråga är om barn, varom förmäles i 22 § a) och b), efter det barnet fyllt sexton år, och då fråga är om barn, som i 22 § c) sägs, efter det barnet fyllt aderton år.

28 §.

Har barn under aderton år under tillfälligt uppehåll inom annan kommun än den, där dess föräldrar eller annan, som har barnet i sin vård, vistas, eller barnet eljest har sin egentliga vistelseort, anträffats bettlande eller

eljest beträffats med vanart, må barnavårdsnämnden i den kommun, där barnet anträffats, överlämna detsamma till barnavårdsnämnden i den andra kommunen. Underlåter denna nämnd att vidtaga åtgärd, och beträdes barnet ånyo inom förstnämnda kommun med bettleri eller annan vanart, må anmälan härom göras hos vederbörande länsstyrelse för den åtgärd, som ankommer på denna myndighet.

Omhändertagande för samhällsvård.

29 §.

1 mom. Är barn under sexton år, som vistas hos föräldrarna, på grund av deras sjukdom, liknöjdhet eller oförmåga eller eljest i hemmet rådande förhållanden utsatt för nöd, utan att likväl sådant fall föreligger, som i 22 § avses, och varder nödtillståndet icke annorledes avhjälppt, skall barnavårdsnämnden, då föräldrarna det medgiva, omhändertaga barnet.

2 mom. Befinnes, i annat fall än i 22 § avses, barn under sexton år till följd av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet vara i behov av särskild vård utom hemmet, som ej kan beredas av föräldrarna, och varder detta behov icke annorledes avhjälppt, skall barnavårdsnämnden, då föräldrarna det medgiva, omhändertaga barnet.

3 mom. Finnes barn under sexton år vara i behov av vård på grund därav, att föräldrarna övergivit barnet eller avlidit, skall barnavårdsnämnden, där behovet icke annorledes avhjälpes, omhändertaga barnet.

4 mom. Barn, som omhändertages enligt denna §, skall erhålla vård (*samhällsvård*) enligt i 4 kap. meddelade bestämmelser.

Särskilda föreskrifter.

30 §.

Är missförhållande, som avses i 22 § eller 29 § 1 mom., beroende därpå, att någon av föräldrarna är hemfallen åt missbruk av rusgivande medel eller för ett lastbart eller oordentligt levnadssätt eller gör sig skyldig till grovt missbruk eller grov försummelse vid utövande av vårdnaden om sitt barn, eller finnes skäl till antagande, att barnet utsättes för fara därigenom, att någon, som vistas i hemmet, är sinnessjuk eller lider av smittosam sjukdom, bör barnavårdsnämnden hos nykterhetsnämnd, polismyndighet, domstol, tjänsteläkare eller hälsovårdsnämnd göra anmälan härom för vidtagande av åtgärd, som av det anmärkta förhållandet kan finnas påkallad och enligt lag ankommer på nämnda myndigheter.

31 §.

Därest i fall, som avses i 22 eller 29 §, behovet av att barn omhändertages för skyddsuppfostran eller samhällsvård befinnes vara så trängande, att med omhändertagandet ej kan anstå, till dess barnavårdsnämnden hinner besluta i ärendet, äger ordföranden i avbidan på nämndens beslut omhänder-

taga barnet. Åtgärd, som nu är sagd, må i fall, varom förmäles i 29 §, jämväl vidtagas av annan ledamot av nämnden eller tjänsteman hos densamma, därest kommunen sådant medgivit.

Har i fall, som avses i 22 §, omhändertagandet skett utan att föräldrarna samtyckt därtill, skall ordföranden omedelbart sammankalla nämnden för att besluta i ärendet.

4 KAP.

Om behandlingen av omhändertagna barn.

32 §.

Av barnavårdsnämnden omhändertaget barn skall erhålla erforderlig vård ävensom sådan uppfostran, som är ägnad att göra det till en duglig samhällsmedlem.

Tillfällig vård av barn.

33 §.

Kan avgörande ej omedelbart träffas rörande den för omhändertaget barn lämpligaste vårdformen, bör barnet, där så kan ske, tills vidare intagas i *upptagningshem*, varom förmäles i 5 kap. Finnes ej sådant hem att tillgå, må barnet för tillfället intagas i anstalt, som omförmäles i 31 § i lagen om fattigvården; har barn, som fyllt två år, intagits i dylik anstalt, skall åtgärd ofördröjligen vidtagas för beredande av vård åt barnet annorstädes.

Icke vanartade barns behandling.

34 §.

1 mom. Omhändertaget barn, som icke är vanartat, bör, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, utackorderas i ett för ändamålet lämpat *enskilt hem*.

Utackordering får endast ske till personer, rörande vilkas lämplighet och förmåga att uppfylla de skyldigheter, som för vart fall åligga dem, nämnden genom föregående undersökning gjort sig förvissad. Om utackorderingen bör upprättas skriftligt kontrakt, i vilket ömsesidiga skyldigheter och rättigheter angivas.

2 mom. Föranleda särskilda omständigheter, att omhändertaget barn, som icke är vanartat, ej lämpligen bör vårdas i enskilt hem, eller finnes ej sådant att tillgå, bör barnet överlämnas till *barnhem*, varom förmäles i 5 kap.

Barn under två år må, där lämpligt barnhem ej finnes att tillgå, för vård intagas i anstalt, som omförmäles i 31 § i lagen om fattigvården.

3 mom. Nämnden skall övervaka, att den, som mottagit barn till vård, fullgör sina skyldigheter. Nämnden bör även med uppmärksamhet följa barnets utveckling.

Har barnet överlämnats till enskilt hem eller barnhem inom annan kommun, skall anmälan härom ofördröjligen göras hos barnavårdsnämnden därstädes.

Vanartade barns behandling.

35 §.

1 mom. För skyddsuppfostran omhändertaget vanartat barn skall genom barnavårdsnämndens försorg intagas i *skyddshem*, varom förmäles i 5 kap. Barn, som intagits i skyddshem, benämnes i denna lag *skyddshemselev*.

Vanartat barn må dock i stället för att intagas i skyddshem överlämnas till *enskilt hem* eller *barnhem*, om sådant anses lämpligare för barnet och våda för andra barns sedliga utveckling icke kan befaras därigenom uppkomma. I sådant fall skola bestämmelserna i 34 § gälla i tillämpliga delar.

2 mom. Har för skyddsuppfostran omhändertaget barn, som överlämnats till enskilt hem eller barnhem, visat sig så vanartat, att dess tillrättaförande anses kräva strängare uppfostran än den, som kan meddelas i det enskilda hemmet eller barnhemmet, eller att dess samvaro med andra barn finnes innebära våda för dessas sedliga utveckling, skall barnavårdsnämnden draga försorg om dess intagande i skyddshem.

Specialvård för sjuka och abnorma barn.

36 §.

Är omhändertaget barn till följd av kropps- eller sinnessjukdom, vanföret eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet i behov av särskild vård, har barnavårdsnämnden att vidtaga erforderliga åtgärder för att bereda barnet dylik vård å härför lämpad anstalt eller annorstädes.

Vissa uppfostringsåtgärder m. m.

37 §.

1 mom. Om uppsikt över skyddshemselev, om disciplinära åtgärder för tillrättavisande av sådan elev samt om den rätt till umgänge med elev, som tillkommer elevens föräldrar, gäller vad därom stadgas i det jämlikt 44 § för skyddshemmet utfärdade reglementet.

2 mom. Beträffande omhändertaget barn, som ej är skyddshemselev, tillkommer barnavårdsnämnden eller den, åt vilken nämnden sådant överlätit, den rätt att hava uppsikt över barnet och att tukta det, vilken eljest tillkommer föräldrarna.

Föräldrarna äro i avseende å rätten till umgänge med barnet underkastade de bestämmelser, som nämnden med hänsyn till barnets uppfostran finner skäligt meddela; dock må föräldrar till barn, som omhändertagits för samhällsvård, ej betagas tillfälle till umgänge med barnet, med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda.

38 §.

Anmälan om förordnande av förmyndare för omhändertaget barn bör, när skäl därtill föreligger, göras hos vederbörande domstol, i fråga om skyddshemselev av hemmets styrelse och beträffande annat barn av barnavårdsnämnden.

5 KAP.

Om barnhem och skyddshem.

Barnhem.

39 §.

Med *barnhem* förstås i denna lag dels för stadigvarande vård och uppfostran av barn avsedd anstalt, som ej är att hänföra till skyddshem eller allmän uppfostringsanstalt (*barnhem för stadigvarande vård*)

dels ock anstalt för tillfällig vård och för observation av barn eller för vård av späda barn och deras mödrar (*upptagningshem*).

40 §.

Över barn, som intagas i barnhem, skall föras förteckning enligt fastställt formulär.

41 §.

Då barnhem upprättas av kommun eller landsting, skall för hemmet uppgöras plan, vilken underställes länsstyrelsen i det län, där hemmet är beläget. Länsstyrelsen prövar, huruvida hemmet med hänsyn till belägenhet, utrymme och inredning är så beskaffat, att där intagna barn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran.

På länsstyrelsen ankommer att bestämma, huruvida vid fattigvårdsanstalt inrättad särskild avdelning för barn må kunna godkännas såsom barnhem.

42 §.

Länsstyrelsen äger, när förhållandena vid barnhem befinnas vara sådana, att barn ej kunna där erhålla tillfredsställande vård och uppfostran, förordna om de åtgärder, som må vara erforderliga till missförhållanden avhjälpande, eller ock förbjuda, att barn vidare vårdas i barnhemmet.

Skyddshem.

43 §.

1 mom. För beredande av skyddsuppfostran åt vanartade barn skall för varje landstingsområde samt för varje stad, som ej deltagar i landsting, finnas anstalt (*skyddshem*) med erforderligt antal platser. Skyddshem för landstingsområde upprättas genom landstingets och för stad, som nyss sagts, genom stadsfullmäktiges försorg. Två eller flera landsting eller städer av ovan angivet slag eller landsting och dylik stad må förena sig om gemensamt skyddshem.

Skyddshem må jämväl kunna upprättas av annan än landsting eller stad, som nu är nämnd. Landsting eller dylik stad må av Konungen befrias från

skyldighet att upprätta skyddshem, därest erforderligt antal platser står till förfogande i annan tillhörigt skyddshem.

2 mom. Vanartade barn, vilka på grund av sin ålder eller vanartens beskaffenhet icke lämpligen kunna uppfostras i skyddshem, som i 1 mom. sägs, böra, där så kan ske, intagas i särskilda, för sådana barn avsedda, av staten eller annan upprättade skyddshem eller avdelningar av skyddshem.

3 mom. Vanartade barn, som på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet icke lämpligen kunna uppfostras i skyddshem, som avses i 1 eller 2 mom., och åt vilka ej heller vård kan beredas å anstalt, som i 36 § sägs, böra, där så kan ske, intagas i särskilt för sådana barn avsedda, av staten eller annan upprättade skyddshem eller avdelningar av skyddshem.

4 mom. Skyddshemselever över femton år, som visat särdeles svår vanart, må överlämnas till allmän uppfostringsanstalt.

44 §.

1 mom. Skyddshem skall vara försett med ett av Konungen fastställt reglemente. Skyddshem, som upprättas av annan än staten, skall vara godkänt av Konungen. Högsta antalet elever, som må samtidigt vara intagna i ett skyddshem, bestämmas av Konungen.

Elever av olika kön må ej intagas i samma skyddshem.

2 mom. Skyddshem skall stå under ledning av en styrelse, som har att besluta om intagning i hemmet.

Den närmaste skötselns av skyddshemmet utövas av en föreståndare. I övrigt skall vid hemmet finnas personal, tillräcklig och lämplig att lämna eleverna den personliga vård och handledning, som i varje särskilt fall erfordras.

Inom skyddshem skall meddelas skolundervisning av den omfattning och beskaffenhet, som gällande bestämmelser om folkundervisningen föreskriva. Där sådant i särskilda fall anses lämpligt och överenskommelse kan träffas med vederbörande skoldistrikt, må skyddshemselev kunna deltaga i undervisningen inom distriktet tillhörig skola.

Synnerlig uppmärksamhet bör ägnas åt skyddshemselevernas uppfostran till arbetsduglighet och yrkesskicklighet.

3 mom. Konungen meddelar närmare bestämmelser angående vanartade barns intagning i skyddshem, som omförmälas i 43 § 2 och 3 mom., samt angående överflyttning av elev från ett skyddshem till skyddshem av annat slag och från skyddshem till allmän uppfostringsanstalt.

4 mom. Beträffande skyddshemselev, som överlämnats till allmän uppfostringsanstalt, gäller i motsvarande tillämpning vad i 2—6 samt 10 och 11 §§ i lagen angående verkställighet av domstols förordnande om tvångsuppfostran är stadgat.

6 KAP.

Om utskrivning m. m.

45 §.

För skyddsuppfostran omhändertaget barn må, där så prövas lämpligt, tills vidare utskrivas (*villkorlig utskrivning*). Beslut härom meddelas, beträffande skyddshemselev av hemmets styrelse och eljest av barnavårdsnämnden. I beslutet bör uppställas villkor med hänsyn till barnets bostad och sysselsättning samt förordnas om övervakning av barnet. Beslut om villkorlig utskrivning innefattar rätt för styrelsen eller nämnden att när som helst återtaga barnet; och skall barnet återtagas, där dess uppförande eller annat förhållande föranleder därtill.

Villkorlig utskrivning av skyddshemselev bör ej, utan att särskilda omständigheter därtill föranleda, äga rum, förr än ett år förflutit, sedan eleven blivit intagen i skyddshemmet, eller senare än att eleven får tillfälle att vistas utom skyddshemmet minst sex månader, innan han slutligt utskrives.

46 §.

1 mom. När för skyddsuppfostran omhändertaget barn anses ej vidare vara i behov av sådan uppfostran, skall densamma förklaras avslutad (*slutlig utskrivning*).

Beslut om slutlig utskrivning meddelas beträffande skyddshemselev av hemmets styrelse och eljest av barnavårdsnämnden.

2 mom. Slutlig utskrivning av barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, skall äga rum senast, då barnet fyller aderton år. Utskrivning av elev, som intagits i skyddshem efter fyllda femton år, må dock uppskjutas, till dess tre år förflutit från intagandet. Har skyddshemselevs uppförande varit opålitligt, må med utskrivningen anstå, till dess han fyllt tjuguetå år.

3 mom. Vid slutlig utskrivning har vederbörande nämnd eller styrelse att, då omständigheterna därtill föranleda, tillse, att barnet erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Nämnden eller styrelsen bör även, där så prövas lämpligt, besluta, att den utskrivne skall stå under tillsyn under en tid av minst ett och högst tre år från utskrivningen, i intet fall dock längre än till fyllda tjuguetå år beträffande skyddshemselev och till fyllda aderton år beträffande annan utskrivne. I fråga om träffande av arbetsavtal för den utskrivne har nämnden eller styrelsen enahanda rätt, som enligt lag tillkommer föräldrarna.

47 §.

1 mom. När för samhällsvård omhändertaget barn anses ej vidare vara i behov av sådan vård, har barnavårdsnämnden eller dess ordförande eller, därest nämnden sådant medgivit, annan ledamot av nämnden eller tjänsteman hos densamma att fatta beslut om vårdens upphörande samt, då om-

ständigheterna därtill föranleda, tillse, att barnet erhåller lämpligt arbete och nödig utrustning.

Vad nu är sagt gäller även, då föräldrarna påkalla samhällsvårdens upphörande, och sådant fall ej är för handen, som i 2 mom. sägs.

Då beslut, varom ovan förmäles, meddelas av ordföranden eller annan ledamot eller av tjänsteman, skall anmälan därom göras vid nämndens nästa sammanträde.

2 mom. Finner barnavårdsnämnden samhällsvården icke kunna upphöra utan sådan fara för barnet, som avses i 22 § a) eller b), eller befinnes barnet så vanartat, som i 22 § c) sägs, bör nämnden förklara barnet vara omhändertaget för skyddsuppfostran. I fall, som här avses, skall vad i 24 § 2 mom. samt 25 och 26 §§ är stadgat äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Samhällsvård skall upphöra senast, då för sådan vård omhändertaget barn fyllt sexton år.

4 mom. Då samhällsvård upphör, bör barnavårdsnämnden, där så prövas lämpligt, besluta, att barnet skall stå under tillsyn under en tid av minst sex månader och högst tre år från upphörandet, dock i intet fall längre än till fyllda aderton år. I fråga om träffande av arbetsavtal för barnet har nämnden enahanda rätt, som enligt lag tillkommer föräldrarna.

48 §.

Barnavårdsnämnds beslut om barns omhändertagande förfaller, då verkställighet skall ske av domstols beslut, varigenom

a) barnet dömts till böter, fängelse eller straffarbete och förordnande meddelats om den dömdes insättande i allmän uppfostringsanstalt,

b) barnet eljest dömts till fängelse eller straffarbete utan tillämpning av lagen angående villkorlig straffdom, eller

c) anstånd med barnet villkorligt ådömt fängelsestraff eller straffarbete förklarats förverkat.

Vad sålunda stadgats gäller även beträffande skyddshemselev, som jämlikt 43 § 4 mom. överlämnats till allmän uppfostringsanstalt.

7 KAP.

Om kontroll över fosterbarnsvården.

Inledande bestämmelser.

49 §.

1 mom. Barn under sexton år, som mot ersättning fostras hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet, benämnes i denna lag *fosterbarn* och står under barnavårdsnämndens tillsyn i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Detsamma gäller, även om ersättning ej utgår, barn i nämnda ålder, som är intaget i barnhem.

2 mom. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, äger barnavårdsnämnden eller, i brådskande fall, dess ordförande besluta, att barn under sexton år, vilket vistas hos annan än föräldrarna eller förmyndare, som ovan sägs, men ej är jämlikt 1 mom. att hänföra till fosterbarn, skall tills vidare anses såsom sådant; och skall i dylikt fall vad i detta kapitel och 73 § är stadgat äga tillämpning. Då sådant beslut meddelas av ordföranden, skall anmälan därom göras vid nästa sammanträde hos nämnden, som prövar, huruvida beslutet skall äga bestånd.

3 mom. I denna lag förstås med
fosterhem: enskilt hem, vari fosterbarn mottagits, samt
barnafostrare: den, som i fosterhem mottagit fosterbarn, och, då fråga är om anstalt, dennas föreståndare.

50 §.

Bestämmelserna i detta kapitel äga ej tillämpning å
 a) elev i skyddshem eller allmän uppfostringsanstalt,
 b) barn, som är intaget i anstalt för abnorma eller vanföra, samt
 c) av kommunens barnavårdsnämnd omhändertaget barn, som vistas inom kommunen.

Barnafostrares anmälningsskyldighet m. m.

51 §.

1 mom. Om mottagandet av fosterbarn åligger det barnafostraren att göra anmälan hos barnavårdsnämnden.

Anmälan skall göras i stad eller köping med egen kommunalförvaltning inom två dagar och annorstädes inom åtta dagar efter fosterbarnets mottagande samt innefatta uppgift om

a) barnafostrarens namn och adress ävensom, då barnet mottagits i barnhem, dettas benämning samt

b) dens namn och adress, som överlämnat barnet.

Vid anmälan eller inom den tid, nämnden förelägger, skall företes utdrag av födelse- och dopbok eller åldersbetyg rörande barnet samt lämnas redogörelse för de villkor, under vilka barnet mottagits, och de förhållanden i övrigt, som hava betydelse för bedömande av fosterhemmets eller barnhemmets lämplighet.

Anmälan kan göras skriftligen eller muntligen och må ske, utom hos nämnden, även hos de i 17 § första stycket omförmälda personer.

2 mom. Då fosterhem eller barnhem flyttas till annan lägenhet inom kommunen, åligger det barnafostraren att därom göra anmälan hos barnavårdsnämnden inom den tid, som i 1 mom. sägs.

3 mom. Flyttas fosterhem eller barnhem till annan kommun, är barnafostraren skyldig att hos dess nämnd göra anmälan i enlighet med vad i 1 mom. sägs.

Barnafostraren skall dessutom före avflyttningen göra anmälan därom hos barnavårdsnämnden i avflyttningkommunen med uppgift om den kommun, till vilken flyttning kommer att äga rum.

4 mom. Har fosterbarn avlidit eller har barnafostraren lämnat detsamma från sig, skall han hos barnavårdsnämnden göra anmälan därom, i stad eller köping med egen kommunalförvaltning inom två dagar och annorstädes inom fyra dagar, efter det barnet avlidit eller bortlämnats. Vid anmälan att fosterbarn överlämnats till annan, skall tillika uppgivas dennes namn och adress

Tillsyn.

52 §.

Barnavårdsnämnden skall noggrant tillse, att fosterbarn komma i åtnjutande av tillfredsställande vård och uppfostran samt, i händelse av sjukdom, den särskilda vård, som omständigheterna påkalla. Synnerlig uppmärksamhet skall ägnas åt vården av späda fosterbarn.

Nämnden har att giva de barnafostrare, vilka äro i behov därav, erforderliga föreskrifter rörande barns vård och uppfostran.

53 §.

Då barnavårdsnämnden erhållit vetskap om fosterbarns mottagande i fosterhem eller barnhem, har nämnden att, såframt den icke redan äger noggrann kännedom om hemmet, ofördröjligen låta verkställa undersökning angående dess beskaffenhet.

Även eljest har nämnden att, i den mån så prövas påkallat, låta verkställa undersökning av förhållandena i fosterhem och barnhem.

Åtgärder mot missförhållanden i fosterhem.

54 §.

Finner barnavårdsnämnden, att fosterbarn med hänsyn till barnafostrarens personliga egenskaper eller förhållandena i övrigt icke hos honom erhåller tillfredsställande vård och uppfostran, skall nämnden genom lämpliga föreställningar söka åstadkomma rättelse. Då omständigheterna i det särskilda fallet giva anledning därtill, äger nämnden föreskriva, att barnafostraren skall anlita lämplig, till stöd för barns hemuppfostran inrättad anstalt eller ock att barnet skall hållas till av nämnden bestämd, lämplig sysselsättning.

55 §.

Prövar nämnden de i 54 § anvisade åtgärderna vara gagnlösa, eller hava sådana åtgärder vidtagits, utan att rättelse vunnits, skall nämnden förelägga barnafostraren att inom tid, som av nämnden bestämmes, lämna barnet från sig till den, som är skyldig att taga vård om detsamma. Befinnes ej detta lämpligt, eller kan barnet ej utan allvarlig våda kvarbliva i fosterhemmet, till dess det kan, på sätt nyss är föreskrivet, av barnafostraren avlämnas, har barnavårdsnämnden att omhändertaga barnet och därmed förfara såsom med barn, som omhändertagits för samhällsvård.

Då fosterbarn, vilket mottagits i fosterhem, icke uppnått ett års ålder och barnafostraren redan för vård omhänderhar två sådana fosterbarn, bör näm-

den jämväl förfara på sätt i nästföregående stycke är stadgat; dock äger nämnden härvid göra undantag, då särskild anledning därtill förekommer.

I avseende å behandlingen av ärende angående barns omhändertagande jämlikt denna § skall vad i 31 § är stadgat om omhändertagande för samhällsvård äga motsvarande tillämpning.

Då åtgärd vidtagits enligt denna §, åligger det nämnden att härom ofördröjligen underrätta den, som är skyldig att taga vård om barnet.

56 §.

1 mom. Har barnavårdsnämnd vidtagit åtgärd, som i 55 § sägs, äger nämnden tillika, om skäl därtill föreligger, meddela barnafostraren förbud att vidare mottaga fosterbarn.

Sådant förbud må ock, utan att åtgärd enligt 55 § vidtagits, meddelas person, som kan antagas hava för avsikt att mottaga fosterbarn, om med hänsyn till hans personliga egenskaper eller förhållandena i övrigt fara föreligger, att fosterbarn icke kan hos honom erhålla tillfredsställande vård och uppfostran.

Befinnes lägenhet, som begagnas eller kan antagas komma att begagnas såsom fosterhem, vara hälsovådlig, må förbud kunna av barnavårdsnämnden utfärdas mot fosterbarns mottagande i denna lägenhet.

2 mom. Förbud för viss person att mottaga fosterbarn fortfar att gälla även om den, som förbudet gäller, flyttar till annan kommun. Den barnavårdsnämnd, som meddelat förbudet, skall, då den erhåller kännedom om avflyttningen, ofördröjligen lämna barnavårdsnämnden i den kommun, dit inflyttningen uppgivits skola ske eller vederligen ägt rum, underrättelse om förbudet. Barnavårdsnämnd, som erhållit sådan underrättelse, skall ock, där den person, förbudet gäller, ånyo avflyttar till annan kommun, om förbudet underrätta barnavårdsnämnden i sistnämnda kommun.

3 mom. Förbud, som i denna § avses, må av barnavårdsnämnden återkallas, när förhållandena giva anledning därtill. Har den, som förbjudits mottaga fosterbarn, flyttat till annan kommun, ankommer på barnavårdsnämnden i denna kommun att besluta om återkallelse av förbudet.

57 §.

Underlåter den, som är anmälningsskyldig enligt 51 §, att göra föreskriven anmälan, må barnavårdsnämnden, där den finner omständigheterna därtill föranleda, vidtaga åtgärd enligt 55 § ävensom meddela förbud för honom att mottaga fosterbarn.

58 §.

Finner barnavårdsnämnden, att barn, som överlämnats till fosterhem inom kommunen av barnavårdsnämnden i annan kommun, ej erhåller tillfredsställande vård och uppfostran eller att det genom vanart utövar menlig inverkan på andra barn, skall underrättelse härom ofördröjligen meddelas den nämnd, som överlämnat barnet till fosterhemmet.

Leder sådan underrättelse icke till åsyftad verkan, må barnavårdsnämnden antingen själv vidtaga åtgärd, som för varje fall är i denna lag stadgad, eller ock om förhållandet göra anmälan hos länsstyrelsen för åtgärd, som ankommer på denna myndighet.

Åtgärder mot missförhållanden i anstalt.

59 §.

1 mom. Finner barnavårdsnämnden, att barnhem icke är med hänsyn till belägenhet, utrymme och utrustning så beskaffat, att där intagna fosterbarn kunna erhålla tillfredsställande vård och uppfostran, eller att hemmet icke står under sådan ledning eller har sådan personal, att trygghet vinnes för dess ändamålsenliga skötsel, eller har barnafostraren åsidosatt honom jämlikt 51 § åliggande anmälningsskyldighet, bör nämnden genom lämpliga föreställningar hos hemmets innehavare eller hos dess styrelse, där sådan finnes, söka åstadkomma rättelse.

Åtgärd, som nu är sagd, bör jämväl av nämnden vidtagas, då i barnhem vårdas flera än två fosterbarn under ett års ålder; dock äger nämnden, då fullt betryggande anordningar vidtagits, tillåta att flera än två sådana barn vårdas i hemmet.

2 mom. Leder åtgärd, som i 1 mom. avses, ej till åsyftad verkan, har nämnden att anmäla saken hos länsstyrelsen.

Råda i barnhemmet sådana missförhållanden, att där intagna fosterbarn icke kunna utan fara för liv eller hälsa kvarbliva i hemmet, till dess länsstyrelsen hinner besluta i ärendet, har barnavårdsnämnden att omedelbart omhändertaga barnen och med dem förfara såsom med barn, som omhändertagits för samhällsvård.

I avseende å behandlingen av ärende angående barns omhändertagande jämlikt detta moment skall vad i 31 § är stadgat om omhändertagande för samhällsvård äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Bestämmelserna i 58 § äga motsvarande tillämpning beträffande barnhem.

4 mom. Vad i denna § är stadgat om barnhem gäller även annan anstalt, där fosterbarn är intaget.

Undantag från bestämmelserna i detta kapitel.

60 §.

1 mom. Konungen må, där barnavårdsnämnd prövas hava vidtagit fullt betryggande anordningar för tillsyn över barn, som av nämnden överlämnats till fosterhem eller barnhem utom vederbörande kommun, medgiva befrielse tills vidare under högst tio år, i den mån så prövas lämpligt, från tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel, såvitt angår *dylika barn*. I sammanhang härmed må jämväl meddelas befrielse från anmälningsskyldighet enligt 34 § 3 mom. och 35 § 1 mom.

2 mom. Dylikt medgivande må ock, där enahanda anordningar prövas vara träffade, av Konungen meddelas styrelse för barnavårdsanstalt, som är försedd med av Konungen fastställt reglemente, i avseende å barn, som tillhöra anstalten.

3 mom. I fråga om annan barnavårdsanstalt än i 2 mom. sägs må länsstyrelsen, efter vederbörande tjänsteläkares och barnavårdsnämnds hörande, tills vidare medgiva befrielse, i den mån så prövas lämpligt, från tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel. Medgivande skall avse bestämd lägenhet; och må för detsamma uppställas de villkor, som prövas erforderliga.

4 mom. Befrielse, som i 3 mom. avses, må även, då synnerliga skäl därtill föreligga, medgivas beträffande fosterhem; dock att befrielse ej må medgivas från anmälningsskyldighet, varom stadgas i 51 §. Beslut om befrielse meddelas av barnavårdsnämnden. Tjänsteläkares hörande erfordras ej.

8 KAP.

Om kostnaderna för samhällets barnavård m. m.

61 §.

Kommunens utgifter för samhällets barnavård skola, i den mån de icke täckas av eljest för ändamålet avsedda medel, bestridas genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade.

62 §.

Utgift, som kommun haft för omhändertaget barn, inverkar på förvärv av hemorts rätt på enahanda sätt, som i 49 § i lagen om fattigvården är stadgat beträffande fattigvård, lämnad enligt 1 § samma lag; dock inverkar utgift för barn, som fyllt sexton år, allenast på barnets eget förvärv av hemorts rätt.

I fråga om ersättning av hemortskommun för utgift för omhändertaget barn har kommunen den rätt, som enligt 50 och 51 §§ samma lag tillkommer fattigvårdssamhälle.

Har barn omhändertagits för samhällsvård inom annan kommun än den, där det har hemorts rätt, gäller om barnavårdsnämnds rätt att påfordra hemsändning samt om ersättning för hemsändningskostnad i motsvarande tillämpning vad i 57 § i nämnda lag är stadgat.

63 §.

Har kommun haft utgift för omhändertaget barns vård å anstalt, som avses i 40, 41 eller 42 § i lagen om fattigvården, eller har kommun haft utgift för sådant barn i fall, då jämlikt 60 § samma lag ersättning för fattigvård lämnas av staten, äger kommunen i förhållande till vederbörande lands ting eller staten den rätt, som enligt omförmälda lagrum tillkommer fattigvårdssamhälle.

64 §.

Har kommun, enligt vad därom är särskilt stadgat, för skyddshemselevs uppfostran inom eller utom skyddshem erlagt avgift (*skyddshemsavgift*), och

äro ej sådana omständigheter för handen, att gottgörelse för avgiften enligt vad i 63 § sägs skall lämnas av staten, då äger den kommun, där eleven har hemortsrätt, att av det landsting, inom vars område kommunen är belägen, utfå bidrag till bestridande av avgiften enligt särskilt stadgade grunder.

65 §.

I avseende å behandling av frågor om ersättning av kommun, landsting eller staten för utgift för omhändertaget barn samt om övertagande av skyldighet att ansvara för kostnad för sådant barn ävensom i avseende å tid för anhängiggörande av talan gäller i tillämpliga delar vad för motsvarande fall är stadgat i 8 kap. i lagen om fattigvården, med iakttagande dock, att vad där är sagt om fattigvårdsstyrelse och fattigvårdssamhälle skall gälla barnavårdsnämnd och kommun.

66 §.

Konungen må med främmande makt under förutsättning av ömsesidighet träffa överenskommelse om behandling här i riket av dess undersåtar, vilka omhändertagas jämlikt denna lag, och om gottgörelse för därvid uppkommen kostnad.

67 §.

Om statsbidrag till bestridande av vissa kostnader enligt denna lag är särskilt stadgat.

9 KAP.

Om enskildas ersättnings- och arbetskyldighet.

68 §.

1 mom. Då barn omhändertages för skyddsuppfostran eller samhällsvård under förhållanden, vilka synas utvisa, att behovet därav kommer att bliva varaktigt, äger barnavårdsnämnden, i den mån den ej finner skäl till eftergift, omhändertaga egendom, som då tillhör barnet eller tillfaller det, medan det är omhändertaget, samt därav uttaga ersättning för kostnaden för barnet.

2 mom. För kostnaden för omhändertaget barn under sexton år äger barnavårdsnämnden uttaga ersättning av barnets föräldrar.

Anspråk på ersättning för kostnad, som här sägs, må ej bifallas, där den ersättningskyldige genom att återbetala kostnaden eller någon del därav kan antagas komma att sakna nödiga medel till underhåll för sig och de sina.

Make, som enligt lag är underhållsskyldig mot andra makens barn eller adoptivbarn, är, då barnavårdsnämnden omhändertagit barnet, skyldig att efter sin förmåga ersätta kostnaden för barnet.

Har barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, åtnjutit sådan efter fyllda sexton år, äro föräldrarna skyldiga att efter sin förmåga utgiva ersättning för kostnaden för barnet.

3 mom. Om det högsta ersättningsbelopp, som må av barnavårdsnämnden uttagas enligt denna §, är särskilt stadgat.

4 mom. Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, försummat att fullgöra denna plikt, och har till följd härav barnet måst av barnavårdsnämnden omhändertagas, då äger barnavårdsnämnden ej uttaga ersättning enligt 2 mom. av den av föräldrarna, som icke gjort sig skyldig till *försummelse av sin underhållsskyldighet*. I fall, som här avses, skall i barnavårdsnämndens protokoll göras anteckning om anledningen till omhändertagandet och den begränsning i ersättningsskyldigheten, som nu är sagd.

69 §.

Där kommun för vård å sjukvårdsinrättning, barnhem, förbättrings- eller uppfostringsanstalt eller till åtgärder för förebyggande av framtida fattigvårdsbehov ställt särskilda medel till barnavårdsnämndens förfogande, ankommer det på kommunen att bestämma, huruvida ersättningsskyldighet, varom i 68 § sägs, skall äga rum för utgift, som bestrides av dessa medel.

70 §.

Talan om utbekommande av ersättning enligt 68 § anhängiggöres hos länsstyrelsen i länet.

Om den, som sökes, har sitt bo och hemvist eller uppehåller sig i annat län, överlämnas ärendet för prövning till länsstyrelsen därstädes. Talan mot den, som ingenstädes äger stadigt hemvist eller icke är svensk medborgare, prövas av länsstyrelsen i det län, där han finnes.

71 §.

1 mom. Då enskild person är jämlikt 68 § 2 mom. skyldig att ersätta kostnaden för omhändertaget barns vård, bör, där ej omständigheterna annat föranleda, i den ordning i denna § sägs bestämmas det belopp, varmed den ersättningsskyldige har att å vissa tider, så länge vården fortfar, till barnavårdsnämnden utgiva bidrag till barnets vård.

Vid bidragets bestämmande bör hänsyn tagas, å ena sidan till kostnaden för vården samt å andra sidan till den ersättningsskyldiges betalningsförmåga, varjämte tiderna för bidragets utgivande böra så lämpas, att utgivandet underlättas.

Barnavårdsnämnden i den kommun, där barnet äger hemortsrätt, bör med den ersättningsskyldige om utgivandet träffa avtal, vilket skall slutas genom skriftlig, av två personer bevittnad handling.

Därest avtal ej kan komma till stånd, äger nämnden att, med bifogande av utredning rörande den ersättningsskyldiges betalningsförmåga, hos länsstyrelsen i länet göra ansökan om fastställande av bidrag. Länsstyrelsen prövar efter ovan angivna grunder, med vilket belopp och å vilka tider bidrag skall utgå. I fall, som här avses, skall vad i 70 § andra stycket är stadgat äga motsvarande tillämpning.

2 mom. Yppas, efter det avtal träffats eller bidraget blivit av länsstyrelsen fastställt, anledning till jämkning i bidragets belopp eller tiderna för dess

erläggande, må sådan jämkning kunna efter överenskommelse mellan barnavårdsnämnden och den ersättningskyldige äga rum. Kommer ej dylik överenskommelse till stånd, må länsstyrelsen, utan hinder av förut träffat avtal eller meddelat beslut, kunna förordna om jämkning.

72 §.

Skyldig att efter föreläggande av barnavårdsnämnden inställa sig till och efter sin förmåga fullgöra honom å fattigvårdsanstalt eller eljest anvisat arbete är

a) den, som av lastbarhet, vårdslöshet, lättja eller liknöjdhet så försummar sina skyldigheter mot sitt barn, som ej fyllt sexton år, att skyddsufffostran eller samhällsvård måste beredas detta, och tillika undandraget sig fullgörandet av den honom härför åliggande ersättningskyldighet, samt

b) den, som enligt av domstol meddelat slutligt utslag eller skriftligt, av två personer bevitnat avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, som ej fyllt sexton år, men av lättja eller liknöjdhet underlåter att fullgöra denna plikt och härigenom föranleder sådan försämring av det uppehälle och den uppfostran, som lagligen tillkomma barnet, att särskild åtgärd mot den försumlige prövas påkallad för att framtvunga underhållsskyldighetens fullgörande.

Den arbetsskyldige må kvarhållas å anstalten eller i arbetet, intill dess grundad anledning föreligger till antagande, att han skall söka efter förmåga fullgöra sina skyldigheter mot barnet; dock må han ej kvarhållas i oavbruten följd under längre tid än ett år.

Vad i 71, 72, 74, 75 och 76 §§ i lagen om fattigvården är stadgat om inverkan av arbetsskyldighetens fullgörande, om handräckning samt om varning och tvångsarbete såsom påföljd vid underlåtenhet av eller tredska eller dåligt uppförande vid utförande av anvisat arbete skall i motsvarande tillämpning lända till efterrättelse, med iakttagande dock, att vad enligt nämnda §§ åligger fattigvårdsstyrelsen i stället skall ankomma på barnavårdsnämnden.

10 KAP.

Straffbestämmelser och allmänna föreskrifter.

73 §.

Försummar någon att fullgöra anmälningsskyldighet i fall, som omförmåles i 51 §, vare förfallen till böter från och med fem till och med etthundra kronor.

Har någon i trots av förbud, varom i 42, 56 eller 57 § sägs, mottagit fosterbarn, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor eller, då omständigheterna äro synnerligen försvårade, med fängelse i högst sex månader.

74 §.

1 mom. Har någon genom att dölja barn, som avses i 22 eller 49 §, eller genom att hjälpa det att avvika eller genom vilseledande uppgifter

uppsåtligen lagt hinder i vägen för verkställighet av beslut eller undersökning i ärende rörande barnet,

eller har någon uppsåtligen förlett eller hjälpt barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, att avvika från hem eller anstalt, dit det överlämnats,

straffes, där gärningen icke eljest är i lag belagd med strängare straff, med böter från och med fem till och med femhundra kronor eller, då omständigheterna äro synnerligen försvårade, med fängelse i högst sex månader.

2 mom. Den, som överträder av barnavårdsnämnd eller styrelse eller föreståndare för skyddshem meddelat förbud mot att besöka barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran, straffes, där gärningen icke eljest är i lag belagd med strängare straff, med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

75 §.

1 mom. Har barnavårdsnämnd i fall, som avses i 24 § 2 mom., kallat föräldrar att personligen inställa sig inför nämnden eller särskilt utsett ombud, och utebliva de utan laga förfall, skall en var av dem böta fem kronor och av nämnden genom upprepade viten, som dock tillsammans ej må överstiga etthundra kronor för en var av dem, tillhållas att inställa sig. Kunna de ändå ej förmås till inställelse, må nämnden begära handräckning hos polismyndigheten.

Då i fall, som nyss är sagt, barn kallats till inställelse, må nämnden ålägga den, som har barnet i sin vård, att ombesörja dess inställande eller efter omständigheterna därom förordna på annat lämpligt sätt. Där så erfordras, må nämnden begära handräckning hos polismyndigheten.

Har underställning jämlikt 25 § ägt rum, äger länsstyrelsen förelägga föräldrarna inställelse vid vite eller äventyr av hämtning. Om barnets inställande gäller i motsvarande tillämpning vad i nästföregående stycke är stadgat.

2 mom. Där barnavårdsnämnd i annat fall än i 24 § 2 mom. avses, kallat någon, som bor eller uppehåller sig inom kommunen, till personlig inställelse för att höras i något till nämndens behandling hörande ärende, skall vad i 1 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning, med iakttagande dock, att den sålunda kallade ej är pliktig att hörsamma kallelsen, om han ej minst fyra dagar förut erhållit del därav.

76 §.

Förseelse, som i detta kapitel avses, må ej åtalas av allmän åklagare, där den ej av målsägande eller vederbörande barnavårdsnämnd till åtal angives.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kommunens kassa. Saknas tillgång till böternas eller vitenas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

77 §.

Barnavårdsnämnd eller dess ordförande samt styrelse eller föreståndare för skyddshem äga att, där de så pröva nödigt för vidtagande av åtgärd,

som enligt denna lag ankommer på dem, utan kostnad för nämnden eller styrelsen erhålla handräckning av polismyndighet ävensom biträde av prästerskap och kommunal myndighet.

78 §.

Vad i denna lag stadgas angående föräldrar gäller adoptant, när fråga är om adoptivbarn. Barnets föräldrar äro ej skyldiga att utgiva ersättning enligt 68 § 2 mom., där ej adoptanten samt, om denne är gift, hans make bliva ur stånd att fullgöra sin ersättningskyldighet.

Tillkommer vårdnaden om barn allenast den ena av dess föräldrar eller särskilt förordnad förmyndare, skall vad i 3, 6 och 10 kap. är stadgat med avseende å föräldrarna gälla om den, som har vårdnaden.

79 §.

Medicinalstyrelsen har att till ledning för barnavårdsnämnder och enskilda meddela nödiga råd och anvisningar beträffande vård av barn, särskilt av späda sådana.

80 §.

Barnavårdsnämnden skall årligen före januari månads utgång till provinssiäläkaren eller extra provinssiäläkaren i det distrikt, dit kommunen hör, avgiva förteckning å samtliga under nämndens tillsyn stående barn, som vid slutet av nästföregående år vårdades i fosterhem och barnhem inom kommunen. Förteckningen skall för varje barn innehålla uppgift å barnets namn och födelsedag, barnafostrarens namn och adress ävensom, då barnet mottagits i barnhem, dettas benämning.

11 KAP.

Om klagan i mål och ärenden enligt denna lag.

81 §.

1 mom. Då barnavårdsnämnd meddelat beslut, varigenom barns omhändertagande för samhällsvård vägrats,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 1 mom., avslagit framställning om slutlig utskrivning av för skyddsuppfostran omhändertaget barn,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i fråga, som avses i 7 kap.,

eller barnavårdsnämnd eller styrelse för anstalt meddelat beslut rörande behandlingen vid fullgörande av arbetsskyldighet eller beträffande kvarhållande av arbetsskyldig å anstalten eller i arbetet,

eller barnavårdsnämnd meddelat beslut i annat ärende enligt denna lag, vilket icke angår i 3, 4 eller 6 kap. avsedd fråga och icke heller förvaltningsfråga, för vars behandling nämnden jämlikt de i denna lag eller kommunallagarna givna föreskrifter är ansvarig endast inför kommunen,

må den, som beslutet rör, anför besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar, räknade från det han av beslutet erhållit del; dock går beslutet i verkställighet, där ej förbud däremot meddelas av länsstyrelsen.

2 mom. Oavsett huruvida besvär enligt 1 mom. anförts, har länsstyrelsen att, då missförhållande föreligger, vars avhjälpande enligt denna lag ankommer på barnavårdsnämnd eller styrelse för anstalt, tillhålla nämnden eller styrelsen att vidtaga erforderlig åtgärd.

En var äger rätt att om missförhållande, som här nämnts, göra anmälan hos *myndighet eller befattningshavare, som avses i 2 kap.*

3 mom. Över varning, som meddelats jämlikt 72 § i denna lag, må klagan ej föras; dock äger länsstyrelsen, i sammanhang med prövning av yrkande om den felandes dömande till tvångsarbete, pröva varningens befogenhet.

4 mom. Barnavårdsnämnd, vilken är missnöjd med beslut av styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 1 mom., eller med beslut av styrelse för arbetshem rörande någons intagning i skydds- eller arbetshemmet, äger över beslutet anför besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar från det nämnden erhållit del av beslutet.

5 mom. Över beslut av styrelse för skyddshem, som avses i 43 § 2 och 3 mom., må klagan föras i fall, då sådan är enligt denna § medgiven över annan skyddshemsstyrelsens beslut; och äger Konungen meddela närmare bestämmelser angående klagan, varom här är fråga.

6 mom. Utdrag av barnavårdsnämnds eller anstaltsstyrelsens protokoll i ärende, som i denna § sägs, skall utan avgift tillhandahållas den, som är i behov därav för klagan över nämndens eller styrelsens beslut.

82 §.

Är någon missnöjd med handräckning, som av polismyndighet meddelats enligt denna lag, må han däröver anför besvär hos länsstyrelsen inom trettio dagar från handräckningens fullbordande.

83 §.

För talan mot beslut, som enligt denna lag fattats av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, stadsfullmäktige eller allmän rådstuga, gäller vad om besvär över deras beslut är stadgat i kommunallagarna.

84 §.

1 mom. Är någon missnöjd med länsstyrelsens utslag angående

- a) ersättning för kostnad för omhändertaget barn eller angående skyldighet att ansvara för sådan kostnad,
- b) fastställelse av eller jämkning i bidragsskyldighet enligt 71 §,
- c) hemsändning eller ersättning för hemsändningskostnad,
- d) behandlingen vid fullgörande av arbetsskyldighet eller kvarhållande av arbetsskyldig å anstalt eller i arbete, eller
- e) gottgörelse av staten jämlikt 63 §,

må han däröver anför besvär hos kammarrätten.

Besvären skola innan klockan tolv å trettionde dagen efter den, då kla-

ganden erhållit del av utslaget, avlämnas till länsstyrelsen, som över besvären inforrar vederbörandes förklaring och, sedan sådan inkommit, till kammarrätten insänder handlingarna i målet jämte bevis om utslagets delgivning och eget utlåtande.

2 mom. Är utslaget meddelat av länsstyrelsen i annat län, än det klaganden tillhör, må besvären, om klaganden det föredrager, inom ovan stadgade tid avlämnas till länsstyrelsen i sistnämnda län, vilken det åligger att översända dem till den länsstyrelse, som meddelat utslaget, för att vidare behandlas i föreskriven ordning.

3 mom. Bestämmelserna i 81 § 3 och 4 mom. i lagen om fattigvården skola äga motsvarande tillämpning beträffande mål enligt denna lag.

4 mom. Över kammarrättens beslut i mål och ärenden, som avses i denna lag, må ej klagan föras.

85 §.

1 mom. Vill någon söka ändring i länsstyrelses utslag i mål rörande ädömande av tvångsarbete enligt 72 § i denna lag, skall vad i 83 § i lagen om fattigvården är stadgat äga motsvarande tillämpning.

2 mom. För klagan över länsstyrelses utslag i andra frågor enligt denna lag, än förut i detta kapitel är sagt, gäller, efter varje saks beskaffenhet, vad om besvär över länsstyrelses beslut är i kommunallagarna eller eljest stadgat.

86 §.

Länsstyrelses beslut enligt 3—7 kap. går i verkställighet utan hinder därav att klagan förts.

12 KAP.

Övergångsbestämmelser.

87 §.

Denna lag skall med de i 88 och 89 §§ angivna undantag lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1926.

Genom denna lag upphävas lagen den 6 juni 1902 om fosterbarns vård samt lagen den 13 juni 1902 angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn tillika med alla de stadganden, vilka innehålla ändring eller förklaring av nämnda lagar eller tillägg därtill.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i nya lagen, skall i stället denna lända till efterrättelse.

88 §.

Bestämmelserna i 7 kap. äga ej tillämpning å barn, födda före den 1 januari 1919. I fråga om barn under sexton år, som vistas hos annan än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken har vårdnaden om barnet, må dock, då särskilda omständigheter därtill föranleda, barnavårdsnämnden eller, i brådskande fall, dess ordförande besluta, att barnet, fastän fött före nyssnämnda dag, skall tills vidare anses såsom fosterbarn; och skall i

sådant fall vad i 7 kap. och 73 § är stadgat äga tillämpning. Då dylikt beslut meddelas av ordföranden, skall anmälan därom göras vid nästa sammanträde hos nämnden, som prövar, huruvida beslutet skall äga bestånd.

89 §.

1 mom. I kommun, där särskild barnavårdsnämnd skall tillsättas i enlighet med bestämmelserna i denna lag, skall sådant första gången ske före den 1 augusti 1925; åliggande det denna barnavårdsnämnd att efter samråd, i den mån så anses erforderligt, med fattigvårdsstyrelse och andra myndigheter, vilka förut handhaft hithörande ärenden, avlämna utgifts- och inkomstförslag för år 1926 i överensstämmelse med kommunallagarna.

2 mom. Kommun, som vill vinna befrielse från skyldighet att tillsätta särskild barnavårdsnämnd, skall till länsstyrelsen ingiva sin till Konungen ställda ansökan därom. Efter det utredning i frågan verkställt av vederbörande barnavårds-konsulent, insänder länsstyrelsen handlingarna i ärendet jämte eget yttrande till Konungen.

Har ansökan, som nyss är sagd, bifallits, skall kommunen inom av Konungen bestämd tid förrätta val, som avses i 7 § och 8 § 2 mom.; och skall beträffande avlämnande av utgifts- och inkomstförslag för näst därefter följande år i tillämpliga delar gälla vad i 1 mom. är stadgat.

3 mom. Har särskilt tillsatt barnavårdsnämnd att övertaga befattning med barn, vilkas vård och uppfostran förut omhänderhafts av fattigvårdsstyrelsen, må kommun kunna besluta, att med övertagandet skall anstå till den 1 januari 1927, intill vilken tid fattigvårdsstyrelsen fortfarande har att i enlighet med lagen om fattigvården ombesörja nämnda barns vård och uppfostran.

4 mom. Där anmälningsskyldighet enligt 51 § åligger någon, som icke enligt äldre lag varit anmälningsskyldig, må med anmälan kunna anstå intill den 1 juli 1926.

5 mom. Vad i denna lag stadgas angående ersättning av kommun, landsting, staten eller enskild person för utgift för omhändertaget barn skall icke tillämpas i fråga om utgift, som uppstått, innan lagen trätt i kraft, utan skall i sådant hänseende iakttagas vad hittills varit föreskrivet.

Därest före den 1 januari 1926 beslut meddelats i ärende, som avses i denna lag, skall i fråga om fullföljd av talan mot beslutet eller underställning därav gälla vad förut varit stadgat.

90 §.

Barnavårdsnämnden äger att av de myndigheter, vilka hittills haft sig anförtrödda de enligt denna lag på barnavårdsnämnden ankommande angelägenheter, erhålla hos dem tillgängliga uppgifter och handlingar rörande barn, om vilka nämnden har att övertaga vård eller tillsyn.

2:o) LAG

om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1918
(nr 422) om fattigvården.

Härigenom förordnas, att 36 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården skall upphöra att gälla samt att 1 och 10 §§, 12 § 1 mom., 30, 38, 43 och 44 §§, 60 § 2 mom., 63, 68, 74, 77 och 92 §§ i samma lag skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Befinnes — — — — — sägs.

Fattigvård — — — — — uppfostran.

Med — — — — — år.

Rörande omhändertagande av minderårig, som på grund av nöd eller annan dylik anledning är i behov av vård utom hemmet, stadgas i lagen om samhällets barnavård.

10 §.

Fattigvårdsstyrelsen — — — — verkställighet.

I sådant — — — — — handhavande.

Angående skyldighet i vissa fall för fattigvårdsstyrelsen att tjänstgöra såsom barnavårdsnämnd och nykterhetsnämnd stadgas i lagen om samhällets barnavård och lagen om behandling av alkoholister.

12 §.

1 mom. Ledamöter — — — — — år.

Ledamot — — — — — talan.

Hustru vare ej, på den grund, att äldre giftermålsbalken är tillämplig i fråga om makarnas förmögenhetsförhållanden, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

Med hänsyn till ämbets- eller tjänstemannaställning må landshövding, landssekreterare, landskamrerare, länsassessor eller landsfogde icke vara ledamot eller suppleant i fattigvårdsstyrelse; ej heller landsfiskal i fattigvårdsstyrelse inom sitt distrikt. Av kommunen avlönad tjänsteman, som i och för sin befattning är redovisningsskyldig inför fattigvårdsstyrelsen, må icke vara ledamot eller suppleant i samma styrelse.

Beträffande — — — — avsägelse rätt.

30 §.

Då understöd lämnats i hemmet eller understödstagare utackorderats i enskilt hem, bör fattigvårdsstyrelsen vaka över att beviljat understöd behörigen användes och att de, som emottagit understödstagare till vård, fullgöra sina skyldigheter.

38 §.

1 mom. Fattigvårdsstyrelsen — — — — — samhället.

2 mom. I fattigvårdssamhälle, där särskild barnavårdsnämnd är tillsatt, böra, i den mån så prövas påkallat, representanter för fattigvårdsstyrelsen och barnavårdsnämnden eller dessa myndigheter i deras helhet sammankomma för rådpläging om angelägenheter, som beröra bådas verksamhet.

Då i fattigvårdssamhälle, där särskild barnavårdsnämnd är tillsatt, fattigvårdsstyrelsen vid prövning av fattigvårdsbehov finner skäl till antagande, att någon, som ej fyllt aderton år, bör i enlighet med lagen om samhällets barnavård omhändertagas av barnavårdsnämnden, bör fattigvårdsstyrelsen skyndsamt genom den ledamot, som är ledamot jämväl i barnavårdsnämnden, inhämta dess uppfattning i ärendet. Av styrelsen införskaffad utredning bör därvid tillhandahållas nämnden jämte förslag till de åtgärder, vilka styrelsen finner lämpligen böra vidtagas. Råda olika meningar mellan styrelsen och nämnden, bör ärendet överlämnas till en tremannanämnd, bestående av den gemensamma ledamoten samt ytterligare en ledamot av fattigvårdsstyrelsen, vald av styrelsen för ett år i sänder, och en ledamot av barnavårdsnämnden, utsedd av denna för enahanda tid. Tremannanämnden har att skyndsamt avgöra, huruvida fattigvårdsstyrelsen eller barnavårdsnämnden skall taga befattning med ärendet. Finner styrelsen tremannanämndens avgörande icke kunna utan våda avvaktas, må styrelsen tills vidare vidtaga lämplig åtgärd.

43 §.

Konungens — — — — — — — — — — påkalla.

I allt vad som rör Konungens befallningshavandes befattning med fattigvårdsförvaltningen inom länen skola Konungens befallningshavande hava biträde av *särskilt tillsatta tjänstemän*, fattigvårdskonsulenter, vilka jämväl skola hava till uppgift att tillhandagå med upplysningar och råd rörande fattigvården. Instruktion för fattigvårdskonsulenterna utfärdas av Konungen.

Om skyldighet för fattigvårdskonsulenterna att tjänstgöra jämväl såsom barnavårdskonsulenter är stadgat i lagen om samhällets barnavård.

44 §.

Jämte det övervakande av fattigvården i länen, som enligt 43 § åligger Konungens befallningshavande, ankommer det på *statens inspektör* för fattigvård och barnavård att verka för fattigvårdens ändamålsenliga ordnande och främja dess utveckling. Han har ock att öva uppsikt över de i 33 § omnämnda arbetshemmen. Angående *inspektörens* verksamhet i ovannämnda hänseende meddelar Konungen närmare föreskrifter.

60 §.

2 mom. Har, efter det en person fyllt sexton men innan han fyllt sextio år, såväl han som de personer, beträffande vilka i 49 § 2 mom. stadgas, att dem tilldelad fattigvård inverkar på hans förvärv av hemortsrätt, oavbrutet under minst tre år vistats utom det fattigvårdssamhälle, varest han har hemortsrätt, utan att under denna tid hava av samhället åtnjutit fattigvård,

äger samhället att av staten erhålla gottgörelse för fattigvård enligt 1 §, som samhället efter utgången av samma tid fått bekosta för någon av dem. I fråga om inverkan på rätt att erhålla sådan gottgörelse skall utgift för av barnavårdsnämnd jämlikt lagen om samhällets barnavård omhändertaget barn anses såsom fattigvård.

Dylik — — — — — ansökning.

63 §.

Har — — — — — eftergift.

Har någon, som enligt dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till barn eller adoptivbarn, försummat att fullgöra denna plikt, och har fattigvård till följd härav måst lämnas den underhållsberättigade, då äger fattigvårdsstyrelsen ej sådan rätt till ersättning, som i första stycket sägs, mot den av föräldrarna eller adoptivföräldrarna, som icke gjort sig skyldig till försummelse *av sin underhållsskyldighet*. I fall, som här avses, skall i fattigvårdsstyrelsens protokoll göras anteckning om anledningen till fattigvårdsbehovet och den begränsning i fattigvårdsstyrelsens rätt till ersättning, som nu är sagd.

68 §.

Om tiden för anhängigörande av talan om ersättning enligt 62 och 63 §§ skall vad enligt allmänna lagen gäller om preskription av fordran äga tillämpning.

74 §.

Undandrager — — — — — äger fattigvårdsstyrelsen, där han fyllt aderton år och icke är till arbete oförmögen, — — — — — omförmåles. Styrelse — — — — — för styrelsen.

77 §.

Föreligger anledning, att understödstagare bör förklaras omyndig, har fattigvårdsstyrelsen att anmäla förhållandet till vederbörande överförmyndare.

92 §.

I stället för vad i förordningen den 9 juni 1871 angående fattigvården är stadgat till förekommande av bettleri samt om barn, som bettlar, skola följande bestämmelser gälla:

1 mom. Envar, som efter fyllda aderton år gör sig förfallen till bettleri, må anhållas och, där han ej är i den nödställda belägenhet, att han bör erhålla fattigvård, behandlas såsom lösdrivare, på sätt i lagen angående lösdrivares behandling är stadgat.

Till — — — — — räkning.

2 mom. Där någon, som ej fyllt aderton år, anträffas bettlande, skall med honom förfaras i enlighet med lagen om samhällets barnavård.

3 mom. Inom — — — — — behandling. Har den anhållne ej fyllt aderton år, skall han överlämnas till barnavårdsnämnden för den åtgärd, som enligt lag ankommer på densamma.

För — — — — — bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926; dock att det nuvarande första stycket av 77 § skall upphöra att gälla den 1 januari 1925;

att i stället för det nuvarande tredje stycket i samma paragraf skall från och med sistnämnda dag gälla vad i paragrafen enligt dess nya lydelse är stadgat;

att nu gällande bestämmelser i 30 och 36 §§ samt i 77 § andra stycket även efter den 1 januari 1926 skola äga tillämpning med avseende å barn, som av fattigvårdsstyrelsen omhändertagits, till dess omsorgen om dessa barns vård och uppfostran övertagits av barnavårdsnämnden; samt

att vad i 68 § i dess nuvarande lydelse är stadgat om tillämpning av 55 § första stycket skall gälla beträffande fattigvård, som utgått före den 1 januari 1926 eller för vilken, om fattigvården icke lämnats av den sökande fattigvårdsstyrelsen, kostnaden inom samma tid av styrelsen guldits.

Vad i 75 § är stadgat må ej efter denna lags ikraftträdande tillämpas på den, som icke fyllt aderton år.

3:o) LAG

om ändrad lydelse av 1 § i lagen den 12 juni 1885 (nr 27) angående lösdrivares behandling.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 12 juni 1885 angående lösdrivares behandling skall erhålla följande ändrade lydelse:

Var, som sysslolös stryker omkring från ort till annan utan medel till sitt uppehälle, må, där ej omständigheterna ådagalägga, att han söker arbete, behandlas såsom lösdrivare på sätt i denna lag sägs.

Till enahanda behandling vare ock den förfallen, vilken eljest, utan att äga medel till sitt uppehälle, underlåter att efter förmåga söka ärligen försörja sig och tillika förer ett sådant levnadssätt, att våda därav uppstår för allmän säkerhet, ordning eller sedlighet.

Personer under aderton år må ej såsom lösdrivare behandlas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926; därvid skall iakttagas, att beträffande person under aderton år, vilken före nämnda dag dömts till tvångsarbete genom utslag, som vunnit laga kraft eller ej överklagas, verkställighet av tvångsarbetet skall äga rum enligt lagen angående lösdrivares behandling;

att vad i 12 § av sistnämnda lag föreskrives ej må tillämpas på den, som icke fyllt aderton år;

att när någon, som ej fyllt aderton år, frigives efter att hava undergått tvångsarbete, han skall i enlighet med det för honom utfärdade pass begiva

sig till den ort, dit han förpassats, och ofördröjligen anmäla sig hos barnavårdsnämnden därstädes; samt

att, när eljest person under aderton år frigives, efter att hava anhållits eller häktats för lösdriveri, han skall överlämnas till vederbörande barnavårdsnämnd.

B) anhålla om utredning, på vad sätt och efter vilka grunder understöd utan fattigvårds karaktär må kunna beredas änkor, vilka äro i behov därav för sina barns uppfostran, samt om framläggande för riksdagen av de förslag, till vilka utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 31 maj 1924.

Med undersätlig vördnad.

Med